

Landschapskrant

Haspengouw en Voeren

Tienbergen Vldaphoto.net © RLH

INHOUDSTAFEL
NUMMER 11, JULI 2005

Gebloemde muren

Kleur op de akker

Landschapsdrank uit Voeren

NIEUW
Fietsen en wandelen op de Sint-Pietersberg

Korte berichten

Beste Haspengouwer en Voerenaar,

Wij wonen in uitzonderlijke streken, het mag gezegd. Dit is een geschenk van de natuur, maar ook het resultaat van noeste arbeid. Als regionaal landschap genieten we van onze opdracht om met zo veel mogelijk verschillende mensen samen te werken aan een mooier Haspengouw en

Voeren. Of het nu landbouwers zijn, jagers, natuurliefhebbers, toeristen, kasteelheren of particulieren. Vanaf nu brengen we hierover verslag uit in Haspengouw en Voeren met 1 krant, met aandacht voor wat ons bindt en respect voor ieders eigenheid.

Het RLH-team

UITERMATE GEKNIPT: **De Hagendorser**

Het regionaal landschap bekommert zich al jaren om het herstel van typisch streekeigen groen, zoals hagen van meidoorn, sleedoorn, haagbeuk, gele kornoelje, en andere struiken. Steeds meer landbouwers en particulieren staan open voor dit plantgoed van eigen streek. Zo kon het regionaal landschap de afgelopen jaren bijna 40 km hagen aanleggen in Haspengouw en Voeren. Maar geen aanplanting zonder tijdrovend onderhoud.

Om de eigenaars van hagen een handje te helpen bij dit onderhoud, hebben we samen met de Provincie Limburg, het Regionaal Landschap Kempen en Maasland en de Boerenbond een haagscheermachine gezocht en gevonden. Deze handige machine werd de 'Hagendorser' gedoopt. Ze heeft een slagmaaier die de takken van de haag snijdt en versnipperd. Vijf landbouwers worden deze zomer opgeleid om de machine te besturen. Vanaf september schieten ze in actie. Niet alleen landbouwers kunnen beroep doen op de 'Hagendorser', ook eigenaars van hagen in landelijk gebied. Hij lust wel geen tuinen.

Met deze nieuwe aanwinst zijn blaren en stijve armen voorgoed verleden tijd. Het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren is goed op weg om het hagenlandschap bij uitstek te worden.

(De onderhoudssubsidie 'Heggen' voor landbouwers bedraagt 0,50 à 0,65 EUR per meter. De onderhoudskost met de 'Hagendorser' is 0,36 EUR per meter.)

Ben je landbouwer, of heb je eigendom in landelijk gebied en ben je geïnteresseerd in deze machine? Neem dan contact op met ons: 011/31.38.98.

Project gefinancierd door:

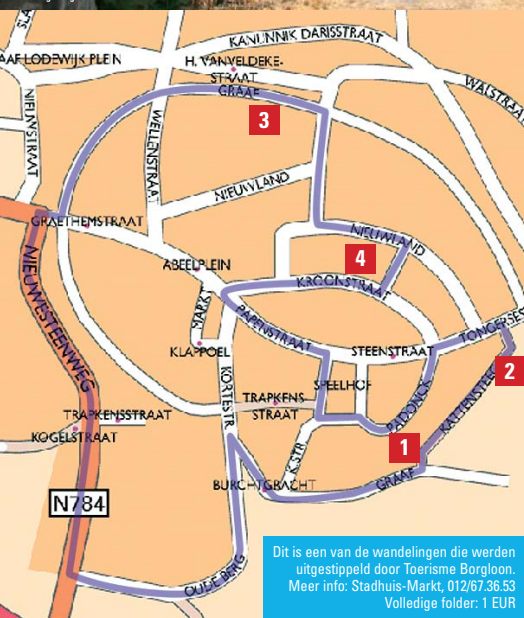

Gebloemde muren

In moderne steden met veel beton vindt de natuur nog moeilijk haar weg. In steden met een rijk verleden mag het nog: muurplanten groeien er in kieren en scheuren van oude muren. Borgloon is er zo eentje. Met zijn schitterende kleine steegjes en zeer oude muren houdt de muurvegetatie hier stand! En net dat tikkeltje natuur in de stad maakt Borgloon zo levendig en gezellig. Wij stippelden een tochtje uit, niet geschikt voor muurbloempjes, wel voor de echte natuurontdekkers onder jullie.

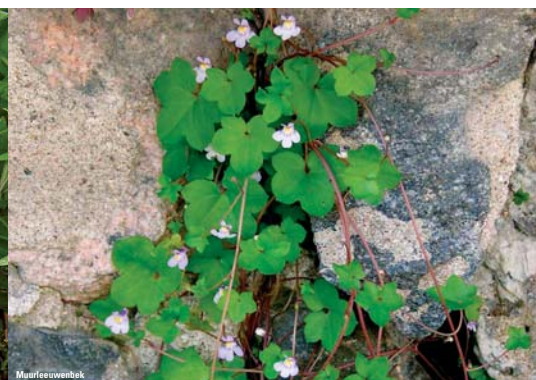
Kattensteeg met gele helmblom

Dit is een van de wandelingen die werden
uitgestippeld door Toerisme Borgloon.
Meer info: Stadhuis-Markt, 012/67 36 53
Volledige folder: 1 EUR

Rode spoorbloem

Muurleeuwenbek

Tochtje langsheen stadsmuren

Eddy Dupae, dé flora-expert uit de streek vergezelt ons. Het korte stadstochtje van 2,5 kilometer vertrekt in het centrum van Borgloon, bij de kerk. We zijn nog maar net vertrokken of aan de linkerkant duikt al een oude muur op met de zeer speciale gele helmblom, uitbundig in bloei **1**. We lopen door en gaan rechts de Kattensteeg in **2**. Je waant je in Zuid-Europa in dit smalle groene steegje. De oude muur is er stevig begroeid met leuke kleine bloemen zoals de zandmuur, zandhoornbloem en wilde veldsla. Ze gedijen goed op deze voedselarme plaats. Speciaal is ook de muurleeuwenbek: als de bloem uitgebloeid is, draait de stengel zich naar de muur om daar het zaad te lozen. Toch ook even opmerken: aan de overzijde zien we een schitterende haag van gele kornoelje. Zeer typisch voor Haspengouw. Volg de route en vergeet vooral niet het uitzichtpunt te beklimmen. Als je goed oplet zie je de bloeiende muren nu van boven af.

Veel muurbloemen hebben weinig vocht nodig: het juiste kalkcement waarmee de enigszins poreuze stenen gevoegd zijn is voldoende. Net in die voegen groeien de planten. We zetten onze weg verder en komen weer uit bij de Graaf, de weg rondom het centrum, richting kerkhof. Een schitterend gekleurde muur met rode spoorbloem, gele helmblom, maar ook echte muurbloem valt hier op **3**. Tenslotte vinden we, juist voor we terug bij de kerk zijn, nog een naamloos steegje met begroeiing **4**.

Je eigen bloeiende muur

Dat planten slecht zouden zijn voor muren is een fabeltje. We doen dan ook een oproep voor meer 'groene muren' voor een mooier Haspengouw en Voeren. Iedereen kan een bloeiende muur maken. Heb je een oude muur, zorg dan steeds dat je die voegt met kalkcement. Let er op dat je de voegen niet helemaal dichtmaakt en dat er een soort randje overblijft.

RECEPT KALKCEMENT

- 1 deel schelpenkalk
- 1 deel witte cement
- 4 delen gele zand

Goed mengen met een handmixer om de kleine stukjes schelp nog fijner te vermalen. De ondergrond moet goed vochtig zijn zodat er een goede hechting is. Indien je over mergel beschikt mag je dit ook fijnmalen en bij de schelpenkalk voegen. Opgelet: het geheel van kalk blijft 1 deel.

Voor het voegen: dezelfde specie gebruiken

Je wacht best af wat er uit de zaadjes groeit die al in de grond aanwezig zijn of die door wind, regen en vogels worden aangevoerd. Haal in geen geval muurplanten van andere groeiplaatsen in de natuur. Muurplanten zijn zeldzaam geworden. We moeten dan ook blij zijn met alle spontane groeiplaatsen. Het verplaatsen van muurplanten lukt trouwens nauwelijks, omdat de wortels te veel beschadigd worden.

Heb je geen huis met oude muren? Je kan altijd je muren opvrolijken met planten. Denk maar aan klimop, wingerd, rozen, etc. Ook een leiboom (bijvoorbeeld peer) is heel mooi.

Klimmplantensia © RLNH

Deze moet overeind blijven

Voor

In 2003 en in 2004 herstellde het landschapsteam een deel van de tuinmuur van het klooster van Mariagaarde. De muur verkeerde in slechte toestand en kon een grondige opknappbeurt best gebruiken. Losse en kapotte bakstenen werden zorgvuldig verwijderd. De oude bakstenen werden terug opgemetst met kalkcement. Dit jaar werd de muur ingevoegd. Hierbij gebruikten we eveneens kalkcement, zodat de muurflora aan een nieuwe pionierstocht kan beginnen.

Nu

Kleur op de akker

Voeren en Sint-Truiden staan deze zomer in bloei. En in dit seizoen zijn het eens niet de fruitbomen maar de akkers die staan te schitteren. Enkele landbouwers hebben stroken akkerland afgestaan en ingezaaid met een ouderwets mengsel van graansoorten (tarwe, spelt, haver, gerst, luzerne) en akkerbloemen (korenbloem, klappros, kamille). Deze akkerranden kleuren niet alleen het landschap, ze gaan ook erosie tegen en vormen natuurverbindingen. In juli en augustus zijn ze op hun mooist. Een uitgestippelde fietsroute laat je volop genieten. Bij de toeristische diensten van beide gemeenten vind je de gratis fietsfolder met route. Volgend jaar breidt dit project verder uit: Gingelom, Riemst, Tongeren en Heers en Herstappen tonen bereidheid om dan mee in het bootje te stappen.

Eldorado voor beestjes

De bloemrijke randen vormen een eldorado voor veel beestjes. Niet overdreven als je denkt aan de gouden kleur van het graan en de overvloed aan voedsel. Bloembezoekende insecten zoals zweefvliegen en bijen weten de randen enorm te appreciëren. En zoals iedereen weet, hebben we deze insecten hard nodig willen we genieten van aardbeien en appels. Insecten zijn op hun beurt een prooi voor heel wat akkervogels, die zo hun jongen voeden. Akkervogels zijn bedreigd omdat ze onvoldoende ruimte kunnen vinden om te schuilen, te broeden en voedsel te zoeken in het intens bewerkte landbouwland. Zo'n bloemrijke akkerrand helpt deze vogels een handje. Schrik dus niet als een patrijs voor je wielen schiet. Die is te herkennen aan de bleke steenrode kop en korte rood-bruine staart. Of de geelgors. Zie je hem niet, dan hoor je hem misschien wel. Toch diegenen die de 7de symfonie van Beethoven kennen, want daar lijkt zijn deun wat op. Aangezien dit deel van de akkers niet geoogst wordt, vallen heel wat zaden op de grond die het voedsel zijn voor bijvoorbeeld wilde hamsters. Hamsters zijn schemer- en nachtdieren. 's Avonds beginnen ze aan hun zoektocht naar voedsel. De zaden en granen hamsteren ze in hun wangzakken en lossen ze pas in hun schuilplaats.

Samen met LIKONA (Limburgse Koepel voor Natuurstudie) gaan we op zoek naar bijen, vogels en hamsters in de akkerranden. Help je graag een handje in 1 van deze werkgroepen, neem dan contact met ons op. Je kan mailen naar info@rlh.be.

Dit project hebben we met eigen en provinciale middelen (Likona) op poten gezet. De gemeenten bekostigen het jaarlijkse inkomensverlies van de landbouwers. Info folder: Toerisme Sint-Truiden 011/70.18.18 – www.sint-truiden.be / Toerisme Voerstreek 043/81.07.36 – www.voerstreek.be

Landschapsdrank uit Voeren

Wie regelmatig in Voeren komt en graag geniet van de gemoedelijke sfeer is Ricks café in Moelingen zeker niet onbekend. De eigenaar, Rik Nyssen, is geboren en getogen Voerenaar. Hij is de ontwerper van twee streekelijke bieren: "Ricks bier" en "Ricks Abesse". De ingrediënten van zijn bieren vond hij in het Voerens landschap.

Ricks bier

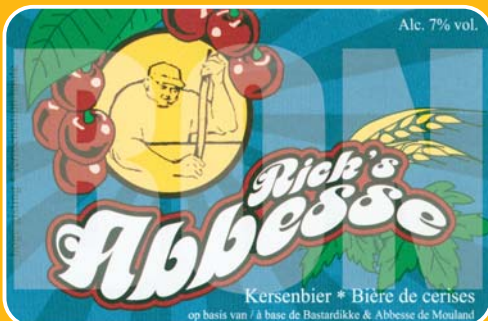
Ricks bier is gemaakt van Voerense appel- en perenstroop. Stroop is een zuiver natuurlijk product. Vroeger werd het "de jam voor arme mensen" genoemd. Er hoeft immers geen suiker aan toegevoegd worden. In Voeren wordt de stroop nog op ambachtelijke wijze gestookt in grote koperen ketels. Hoogstamfruit (70% peren en 30% appelen) wordt gekookt, geperst en terug gekookt. Dit proces duurt ongeveer 22 uren. Van 800 kg fruit blijft er uiteindelijk 100 kg stroop over. De stroop wordt verkocht en een deel gaat naar Ricks bier. Met stroop werd nooit eerder gebrouwen. Heel wat experimenten gingen eraan vooraf. En dat proef je: het resultaat is heerlijk!

Ricks Abesse

Voor het andere bier, "Ricks Abesse" vormt de Abesse de Moulant de basis. Van deze typische Voerense kers wordt de suiker omgezet in alcohol. Het bier is daarom minder zoet als het bekende kriebier, waar kersen (en geen krieken!) na het brouwproces aan worden toegevoegd. Ook de mannen onder ons, meestal iets minder zoet getint, zullen dit bier smaken. Gelukkig plantte het regionaal landschap de voorbije jaren heel wat nieuwe hoogstambomen "Abesse de Moulant" bij. Zo kunnen we blijven genieten van deze kers en dit speciale bier.

BON voor gratis Ricks bier in Ricks café

- Je vindt een bon voor een gratis Ricks bier in Ricks café in Moelingen op deze pagina.
- Stroop wordt gemaakt en verkocht in de kasteelboerderij Commanderie, Sint-Pieters-Voeren.
- Meer info over de Voerstreek? Toerisme Voerstreek, 043/81.07.36 – www.voerstreek.be

Nieuw: fietsen en wandelen op de Sint-Pietersberg

Het project Sint-Pietersberg (zie inzet) nadert stilaan zijn voltooiing. De voorbije maanden werd het fietsroutenetwerk Haspengouw uitgebreid naar Nederland en Wallonië. En op 25 september gaat het internationale wandelgebied open.

Mergelgrot Wildphoto.net © RLH

Fietsen tussen Jeker en Maas

Wie kennis wil maken met de uitzonderlijke natuurpracht van het mergelgebied ten zuiden van Maastricht, kan nu gebruik maken van het fietsroutenetwerk. Wij hebben niet alleen het netwerk in en om Maastricht opgekuist en aangepast, maar ook enkele nieuwe verbindingen aangelegd. Vorig jaar ging de veerboot tussen Eijsden en Lanaye al in de vaart, en dit jaar werd het nieuwe fietspad van 8 km tussen de Via Jecore en de Maas geopend. Alle informatie over dit nieuw fietsgebied vind je in onze fietskaart. Te bestellen voor 1,5 EUR op 011/31.38.98 of www.rlh.be.

Wandelen zonder grenzen

Onze allernieuwste Greenspot in het grensdorpje Kanne wordt een hele bijzondere, want deze gaat internationaal. De succesformule van onze greenspots hebben we namelijk geëxporteerd naar 5 buurgemeenten: Maastricht, Eijsden, Visé, Bassenge en Oupeye. Bijna 120 km, verdeeld over 20 lusvormige wandelingen, wordt op eenzelfde manier bewegwijzerd. Tientallen draai- en klappoortjes, honderden trappen en 6 nieuwe kaarten maken dit avontuurlijke gebied tussen Jeker en Maas op duurzame wijze toegankelijk.

Feest met ons mee!

Op zondag 25 september openen we op de 7 vertrekplaatsen dit prachtige wandelgebied. Vanaf 's morgens heb je de keuze tussen 1 of meer van de 20 wandelingen. 's Namiddags vindt er op elke locatie een sfeermarkt plaats met animatie en zuiders terras. Onderweg kan je terecht voor grotbezoeken of wat uitleg in de verschillende natuurreservaten. Wat dacht je van een pendelyacht om terug te keren na een wandeling naar Lanaye? Het volledige programma vind je tijdig in de pers.

HET PROJECT SINT-PIETERSBERG

Het regionaal landschap coördineert het Interreg project "Sint-Pietersberg". Hierin werken 13 gemeenten en verenigingen uit Nederland, Vlaanderen en Wallonië tussen 2002 en 2006 samen aan landschapsherstel en recreatie in het gebied tussen Jeker en Maas. In onze wintereditie stellen we de verschillende realisaties van dit project in detail aan u voor. Dan zullen alle geplande investeringen voor een bedrag van 2,5 miljoen euro gerealiseerd zijn.

KORTE BERICHTEN

EEN WEG DOOR DE TIJD

Op zondag 17 juli neemt Artuatuca (*) je mee op reis doorheen de tijd. Je kan er van 11 tot 17u het nog zeer gaaf bewaarde tracé van de Romeinse weg tussen Bommershoven (Café de Ware Vrienden) en Voort (Kasteel de Tornaco) verkennen. Tijdens de wandeling kan je genieten van muziek van Va Fan Fahre en op de Bolleberg wordt er een picknickweide ingericht. Het deken-tje moet je zelf meebrengen, streekproducten kun je ter plaatse kopen. Natuur- en cultuurgidsen vertrekken aan de Bolleberg om je in een halfuurtje alles te vertellen over de geschiedenis en de toekomst van dit unieke cultuurlandschap. De wandeling duurt zonder tussenstops ongeveer anderhalf uur. Een speciale bus van De Lijn brengt je weer terug naar het vertrekpunt. I.s.m. Masterplan Haspengouw

Zo 17 juli / 11u - 17u / Romeinse weg tussen Bommershoven en Voort / Gratis toegang / kaart verkrijgbaar aan startpunt
(*) Kunst en erfgoedfestival: www.artuatuca.be - 012/23.57.19

Zo 17 juli / 11u - 17u / Romeinse weg tussen Bommershoven en Voort / Gratis toegang / kaart verkrijgbaar aan startpunt
(*) Kunst en erfgoedfestival: www.artuatuca.be - 012/23.57.19

RLH ZOCHT EN VOND: 'NIEUWE DIRECTEUR'

Bij wie al jaar en dag radio 1 luisteraar is, doet de naam 'Marcel Kerff' misschien wel een belletje rinkelen. Van 1989 tot 1999 was hij journalist bij o.a. 'Actueel' en 'Voor de dag'. Vanaf half juli wordt hij de 'verslaggever' van het regionaal landschap. Als inwoner van Bommershoven kent hij de streek als geen ander. Je kan de nieuwe directeur bereiken op marcel.kerff@rlh.be.

HET WAS GEZELLIG 'GLUREN BIJ DE BUREN'

Om het wederzijds begrip tussen landbouwers en natuurbeschermers te stimuleren en mogelijke samenwerkingsverbanden te creëren, mochten beiden op vrijdag 10 juni voor één keer schaaamteloos 'gluren bij de burens'. Zo kregen de landbouwers de kans om, samen met de natuurbeheerders, een natuurreservaat te bezoeken. En de natuurbeheerders mochten een kijkje nemen in een landbouwbedrijf. Een honderdtal natuurbeschermers en een tachtigtal landbouwers namen deel aan deze activiteit.

COLOFON

DEZE LANDSCHAPSKRANT
IS EEN UITGAVE VAN:

Regionaal Landschap Haspengouw
en Voeren vzw
Vorststraat 2
3500 Hasselt

• Tel. 011/31.38.98
• Fax 011/31.53.07
• E-mail: info@rlh.be

Deze krant wordt gratis verspreid op
120.000 exemplaren.

WERKTEN MEE AAN
DEZE EDITIE:

Redactie: RLH-team (Katrien Monden, Bart Vandermeeren, An Digneffe, Martin Merken, Kristel Van Lishout, Miranda Bemelmans, Kathleen Stappers, Annelies Peeters)

Fotografie: RLH

Vormgeving: BLIKVOER

Druk: Publirama (Kortesseem)

Gedrukt op 100% gerecycled papier
Volgende uitgave: december 2005

Een REGIONAAL LANDSCHAP is een streek in Vlaanderen met een waardevol landschap. Naar het voorbeeld van een "Naturpark" in Duitsland of een "Parc Naturel Regional" in Frankrijk, werd in onze streek het Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren opgericht.

Het RLH-team werkt aan de uitbouw van deze streek op vlak van natuur, landschap en natuurgerichte recreatie. In opdracht van de 16 Haspengouwse gemeenten, Voeren, de Provincie Limburg en het Vlaams Gewest. En in samenwerking met de Haspengouwse verenigingen voor natuur, landbouw, toerisme en weidelijke jacht.

Vragen, suggesties, opmerkingen?
Contacteer ons op nevenstaand adres.